

Preek zondag 17 december 2017, 3^e Advent, Citykerk Het Steiger

Voorganger: ds. Thalien Koopman

Lezingen: Jesaja 65: 17,18, 23-25 en Johannes 3:22-30

Zusters, broeders, verenigd in Christus,

In het evangelie van Johannes geen herders, geen wijzen uit het oosten. Getuige van de komst van Christus is die nogal aparte man, - jullie hebben een icoon van hem hier in de gang- die de mensen aanspreekt met een stem als een klok. Ik stel me een Jan Nieuwenhuisachtig stemgeluid voor. Johannes is zijn naam. Johannes raakt het hart van dorstige zielen met wat hij zegt én met zijn ritueel van de doop. Want hij preekt niet alleen, de mensen ervaren bij hem met heel hun lijf, al hun vezels, wat op het spel staat. Eerste herkenningspunt, speciaal voor waterliefhebbers. Wie op een snikhete dag een duikt neemt, ervaart hoe de lamlendigheid van je afspoelt, hoe je met nieuwe kracht weer adem kan halen.

Johannes doopt in waterrijk gebied staat er. Je leest er zo aan voorbij. Waterrijk gebied, 'Enom, dichtbij Salim' om precies de zijn. Enom betekent bronnen, Salim vrede. Het beeld van de groene oever van Ps 23 licht op: grazige weiden, wateren der rust, nieuwe kracht!; de groene cypres van Jesaja; maar ook de kantje boord Exodus-bevrijding dwars door de Rietzee heen; de tuin van Eden; de geboorte-schepping uit de oervloed.

Waterrijk gebied, vredesbronnen. Met die plaatsaanduiding wandel je dus heel de bijbel terug, via Psalmen, Profeten, Exodus, terug naar Genesis: 'in den beginne', naar het oerbeeld aller geboorten. We zijn hier beland bij herkenningspunt twee, speciaal voor Bijbelliefhebbers: de evangelist last niet zomaar even een plaatsaanduiding in; nee, in het verhaal, dat hij verteld over Johannes en Jezus, klinkt de hele Bijbelse traditie van voor tot achter mee.

Jezus doopt. Johannes doopt. Derde herkenningspunt is dit dopen te beleven als geboorte van de mens, die tot geloof komt.

Al ik eerlijk ben, heb ik van Johannes de Doper altijd vooral een excentrieke indruk gehad. Door de lezing van vandaag komen nieuwe kanten van deze kroongetuige aan het licht. Johannes zelf zou zich nu trouwens haasten om te zeggen, dat hij niet meer dan schaduw is en *Christus* het licht.

Laten we even bij hem aan de waterkant gaan staan. Er waren er al vóór ons; er sluiten nog mensen achter ons aan. Mensen stappen aarzelend, maar ook verwachtingsvol, het water in. Het helpt dat hij zijn handen naar ze uitsteekt. De handen van de Doper begeleiden als een vroedvrouw mensen door het geboortekanaal heen. Zorgzame gebaren voor een ruige vent. Terwijl mensen zo kopje ondergaan en naar adem happend weer op de been krabbelen, is het *Johannes* die beide voeten aan de grond houdt en de mensen weer op hun benen zet. Aardser en gearder als hij vind je niet. Het zou me dan ook niks verbazen als zijn doorweekte kleding naar natte hond ruikt. Aards. Het beroep op uw zintuigen verzin ik niet, maar roept het evangelie op.

Nu is het frappante dat deze aardse mens een geloofsvertrouwen bezit, dat je echt niet laag bij de grond kan noemen. Johannes probeert over te brengen, hoe hij in Jezus de Messias, de lang beloofde Gezalfde herkent. Jezus' innige verbondenheid met de Allerhoogste, zijn unieke betekenis voor de wereld. Johannes legt getuigenis af van de komst van Christus én van hoe hij zichzelf ziet: ik ben van de aarde, zegt hij; Jezus is van de hemel, van boven, van Godswege. Johannes verbindt hemel en aarde. Johannes assisteert als het ware als vroedvrouw bij Christus' komst, hoe die zich in de wereld een weg kan banen; Johannes helpt ook zoekende mensen opnieuw geboren te worden: wat hen belast als water van hun schouders te schudden, nieuwe richting te vinden, tot bestemming te komen. Kerkvader Augustinus, die dat zeer herkende, heeft dit baanbrekend geboren worden zo onder woorden gebracht: 'Neem nu met macht intrek diep in mijn hart. Woon in de donkere hoeken van mijn verwaarloosde huis en verblijd met uw stralende licht!'

Geboorte van Christus en nieuw geboren worden als mens, komen hier samen.

Denk niet dat Johannes een zondagskind is. Jeruzalem vertrouwt het niet. Er is al een onderzoekscommissie op Johannes afgestuurd. En nu slaat, en dat is misschien wel ondermijnder, nu slaat bij Johannes' eigen leerlingen de twijfel toe. Ze zien namelijk dat Jezus, waar hun leidsman zo hoog van opgeeft, meer mensen trekt, dan Johannes. Wat stelt het dan nog voor?, die beweging van hen?

Het bijzondere van Johannes is, dat hij nergens zijn positie opeist, nergens zijn eigen ego verdedigt, nergens in rivaliteit vervalt, terwijl je toch niet om hen heen kan. Hij laat zich ook niet zomaar aan de kant schuiven. Hij staat met beide benen op de grond, in de woestijn, in waterrijk gebied.

Net als Paulus ontkomt hij niet aan dreiging en gevangenschap. En toch wordt in getuigen als Johannes en Paulus het vuur niet gedoofd, niet aan vreugde afgedaan, dat er iemand groter is dan zij. Naast eigen plus-en minpunten,

volharding, inzichten, bij elkaar is er een dieper weten van iemand groter dan zij. Herkenningspunt vier. Wie wel eens mentor was van een zeldzaam getalenteerde jonge collega, herkent iets van die blijdschap. Dat je weet, dit gaat een hele grote worden. Groter dan ik. Dat dat deugd doet En wat een voorrecht het is getuige te mogen zijn, hoe die groeit. Johannes zelf komt op nog een iets ander beeld. Hij ziet zich als *huwelijksgetuige* van de bruidegom en de bruid, getuige van het heilig huwelijk van Jezus en mensen.

Die bruidegom zoekt ook ons. Laten we dan niet onvindbaar zijn. Hij, u en ik, voor elkaar geboren.